

maalet om, hvorvidt Eneretten for Staten til at anlægge Telegrafer var forhindrende for, at man kunde bruge Telefoner og andre Meddelelsesmidler; det er England. Den paagjældende Sag faldt ved Statskammerretten ud derhen, at Telefoner ikke kunde eksistere ved Siden af Telegrafens Eneret. Althaa ogsaa der har man havt den samme Opfattelse som i Norge og, saavidt mig bekjendt, de øvrige Lande, at Statens Eneret paa Telegrafen ogsaa udelukker Afdgangen til at benytte Telefoner. Men dermed er det ikke sagt, at Dommen er fældet over Telefonernes Benyttelse. Tvertimod, der er jo Undtagelsestilsælde, hvor Loven giver Lovlig Afgang til at benytte Telefoner. Disse Undtagelsestilsælde, der ere angivne i Lovforslaget, ere omtrent i Overensstemmelse med, hvad den norske Lov har bestemt. Der er altsaa et ikke saa lille Felt, hvor Afdgangen til Telefoners Benyttelse staar aaben, men den vigtigste Bestemmelse i saa Henseende turde vel være den, at det staar i Regjeringens Magt at meddele Koncession, hvor den finder Anledning dertil, dog for et noget begrænset Omraade. Dette forekommer mig at være fuldkommen tilstrækkeligt overfor et Institut, som jo ikke har bestaaet saa længe, at man kan sige, at det vilde være rigtigt af Hensyn dertil at opgive, hvad der er fornødent for, at Telegrafvæsenet kan virke med samme Kraft og Energi som hidtil. Det forekommer mig langt rimeligere at sige: Det er en saa interessant og stor Opfindelse, at vi ikke give den hen til Afbenyttelse for Alle og Enhver, jaaledes at det skulde være Publikums Sag at afbenytte den eller ei og at spekulere deri eller ei, eftersom det havde Lyft til. Det forekommer mig dog, at der maa være Grænser for den Frihed, man i saa Henseende kan give, og at det navnlig vil være umuligt at stille Telefonerne hen til fri Afbenyttelse for Alle og Enhver uden at lade Lovgivningen regulere de Forhold, hvorunder Benyttelsen kan finde Sted, fastsætte Betingelserne og de Forordninger, der maa stilles til en saadan Institution. Det maatte, efter min Mening ialtfald, absolut følge af, at denne Opfindelse gives frit hen til Enhver, der vil spekulere deri. Det forekommer mig, at den Udsigt til Afbenyttelse, som Lovforslaget giver, er mer end tilstrækkelig overfor denne interessante Opfindelse. Der er, som sagt, lovbestemte Tilsælde, hvori Telefonen maa anvendes, og der er givet Afgang til at meddele Koncession. En saadan Koncession vil jo altid indeholde Betingelser, som ville være betryggende for Publikum overfor denne Industri, og der er ingen som helst Grund til at tro, at Regjeringen

vil være meget nøjeende eller vanskelig med Hensyn til Meddelelse af Koncession. Tvertimod, det kan være overmaade behageligt for Telegrafvæsenet, der, som Sagerne nu staa, finder sig opfordret til at imødekomme næsten ethvert Forlangende om Anlæg af Telegrafer uden Hensyn til, om det er fordelagtigt for Telegrafvæsenet eller Statskassen eller ikke. Det er en stor Liberalitet, at Regjeringen og Lovgivningen ere gaaede ind paa at bevilge nye Telegrafanlæg, hvor man har troet, at de kunde afhjælpe et føleligt Savn, eller at de kunde være meget ønskelige for den paagjældende Befolkning, uden Hensyn til, om Anbringelsen kunde være forbunden med Tab eller ikke. Tror man, at Telefoner, naar man kaster Telefonvæsenet ud mellem Publikum til fri Spekulation, vilde komme andre Steder, end hvor de Paagjældende mene at kunne have Indtægt deraf? Jeg tror det ikke. Men det er jo klart, at en saadan Konkurrence med Statstelegrafen vilde være til Gene, om ikke i anden Retning, saa i den Henseende, at den vilde gjøre Indtægten af Telegraferne ringere, end den er nu. Det er de væsentlige Grunde, som gjøre, at jeg maa anse det rigtigt at holde paa det, som er Principet i alle andre Stater, saavidt jeg kjender dertil, at Telegrafvæsenet fortjener og maa have Beskyttelse overfor de nu eksisterende elektriske Fjernmeddelelsesmidler, og at der ogsaa af og til maa anstilles nærmere Overveelse af, hvorvidt man kan tilstede andre nyopfundne, paa Elektricitet hvilende Meddelelsesmidler en fri Benyttelse overfor Statstelegrafen. Jeg kan ikke se, at Statstelegrafens Eneret, som er anerkjendt af Udvalget, vil have nogen Betydning, naar man giver en saa fri Afgang til Anlæg og Benyttelse af Telefoner, som det af Udvalget er foreslaaet, og jeg for mit Vedkommende maa meget bestemt tilraade, at det Endringsforslag, der gaar ud paa i saa stort Omfang at tilstede Spekulation i Telefoner, forkastes.

Der er et Par af de andre opstillede Endringsforslag, hvortil jeg kunde have nogle Bemærkninger at gjøre, og i hvilke jeg maaste kunde ønske Forandringer, men de ere af mindre Betydning. Der er imidlertid et Endringsforslag, som for mig har en ganske overordentlig Betydning, og det er Endringsforslaget til § 9 med Hensyn til Straf for Overtrædelse af Hjemmeligholdelsespligten. Naar jeg siger, at dette Endringsforslag har for mig en ganske overordentlig Betydning, er det ikke i Sammenligning med det, der af mig selv er opstillet i Lovforslaget; thi der er for mig meget liben Forskjel mellem det stillede Endringsforslag og hvad der oprindeligt staar i Lovforslaget. Forskjellen er saa